Kunnskapsdepartementet

Barns læring i barnehagen – aktuell nasjonal politikk

Bente Aronsen

Trondheim 26. oktober 2016

Hva er egentlig rammeplanen?

- Beskriver barnehagens samfunnsoppdrag
- Utleder mandatet Stortinget har gitt barnehagen gjennom barnehageloven
- Forskrift til loven og dermed forpliktende for barnehagen
- Pedagogisk verktøy for de som jobber i barnehagen
- Skal sikre at alle barn får et godt og likeverdig barnehagetilbud som utgangspunkt for en god barndom og livslang læring

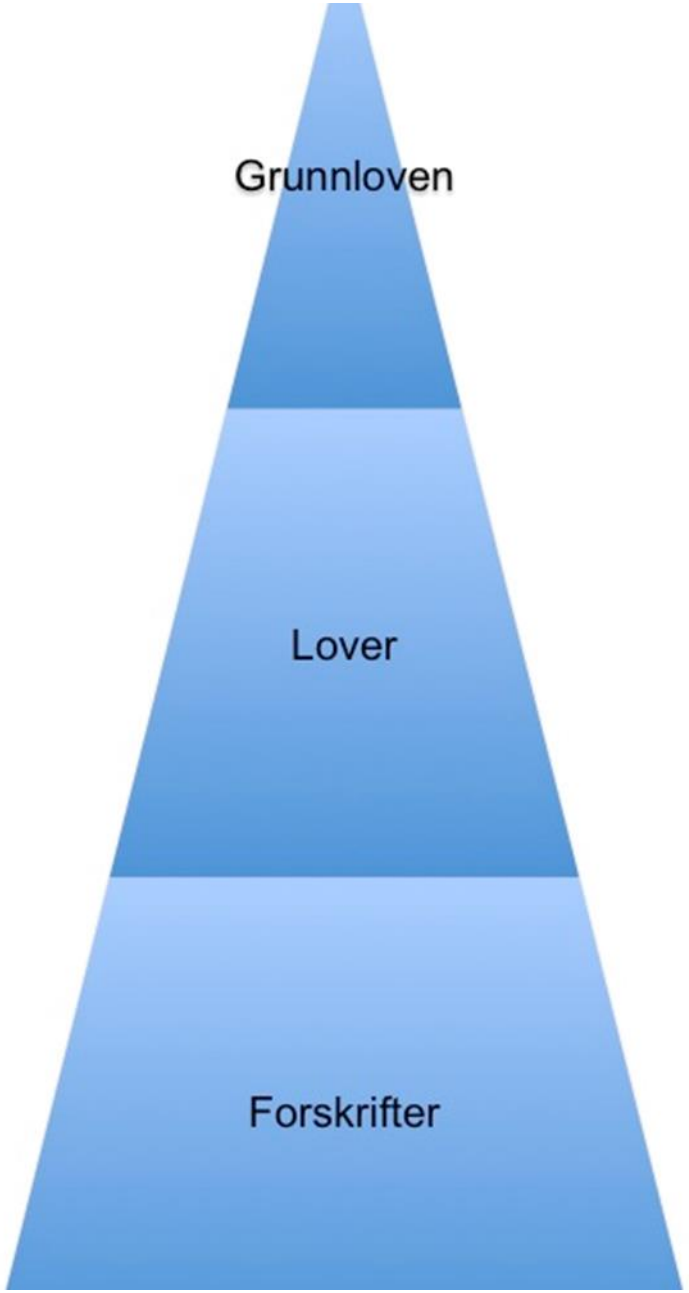

Vesentlige endringer

Omfang og form: En kortere og tydeligere rammeplan

- Mye "Læreboktekst" og normative beskrivelser er tatt ut
- Forslaget inneholder få "bør"-bestemmelser
- Fortsatt noen formuleringer som åpner for ulike fortolkninger
- Et eget kapittel som tydeligere beskriver ansvar og roller i barnehagen er nytt – må sees i sammenheng med personalets plikter "skal"

Bakgrunn

Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven, jf. § 2 syvende ledd.

Høringsutkastet bygger på

- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fra 2006
- Forslag våren 2014 fra en arbeidsgruppe ledet av professor Elin Eriksen Ødegaard
- Meld. St. 19 (2015-2016) *Tid for lek og læring – Bedre innhold i barnehagen*
- Innst. 348 S (2015-2016).
- NOU 2010:8 *Med forskertrang og lekelyst* (Brennautvalget)
- NOU 2014: 7 *Elevenes læring i fremtidens skole* – Et kunnskapsgrunnlag (Delutredning fra Ludvigsenutvalget)
- NOU 2015:8 *Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser* (Hovedutredning fra Ludvigsenutvalget)
- NOU 2015:2 *Å høre til – Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*
- Prop. 33L (2015-2016) *Endringer i barnehageloven (tilsyn mm)*
- Innst. 344 L (2015-2016).

Tiltakene i Meld. St. 19 (2015–2016) *Tid for lek og læring – Bedre innhold i barnehagen*

Ny rammeplan skal tydeliggjøre…

- hvordan eier, styrer, barnehagelærere og andre ansatte skal sikre at alle barn får et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud
- at alle barnehager skal ha en systematisk pedagogisk praksis
- kravet til barnehagenes lokale arbeid med rammeplanen
- barnehagens arbeid for et godt omsorgs- og læringsmiljø, inkludert forebygging, avdekking og håndtering av mobbing
- at barn skal ha daglig fysisk aktivitet og et sunt kosthold i barnehagen
- at barnehagen har ansvar for å utvikle barnas toleranse for et mangfoldig samfunn og dermed bidra til å demme opp for fordommer og diskriminering
- kravet til progresjon i barnehagens innhold
- tilbudet til de yngste barna
- tilbudet til de eldste barna
- barnehagens ansvar for barn med særlige behov
- hva det innebærer å støtte barns språkutvikling frem mot skolestart
- barnehagens ansvar for å sikre at barn med annet morsmål enn norsk får god oppfølging i utviklingen av norsk som andrespråk
- forpliktelsen til å gi et samisk barnehagetilbud

Forslag til ny rammeplan

- Et tydeligere verdigrunnlag
- Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid.

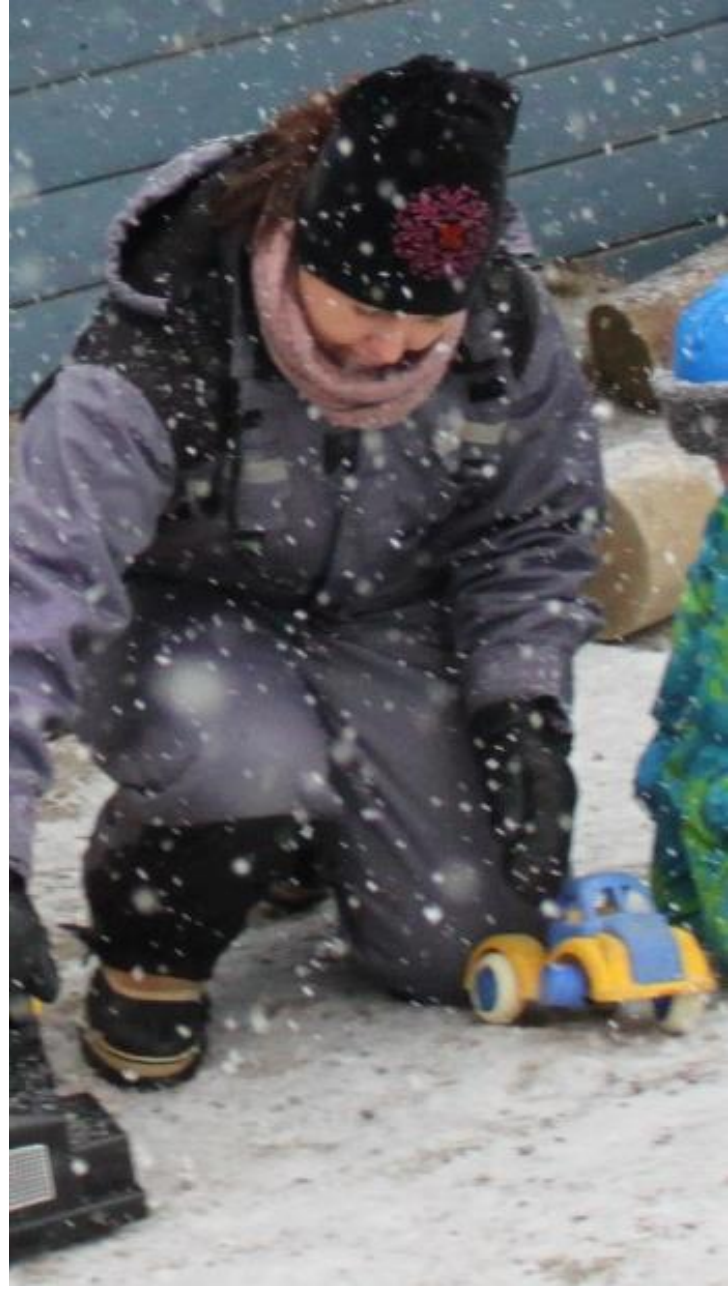

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§ 2. Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Departementet fastsetter nærmere regler om barnehagens innhold og oppgaver (rammeplan) ved forskrift.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten

Hvilke føringer gav Stortinget om læring i barnehagen?

- Et flertall i Stortinget gav tydelig tilbakemelding om at barnehagen innhold skal bygge videre på det beste i norsk barnehagetradisjon, et helhetlig syn på barnet og på omsorg, lek, læring og danning skal stå sentralt i barnehagen
- I utkast til ny rammeplan er det formulert mål for hva personalet skal under hvert tema; også under lek, læring, omsorg, danning, sosial kompetanse og kommunikasjon og språklig kompetanse
- Vi har fått en mer forpliktende ramme for barnehagens oppdrag

Rammeplanens innhold

- skal gi føringer for hvordan eier, styrer, pedagogisk leder og øvrig personale skal arbeide for å sikre at alle barn får et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud

- innholdet er ryddet, sortert og strukturert under overskrifter

- demokrati, mangfold, likeverd og bærekraftig utvikling og helse er tydeliggjort som en del av barnehagens verdigrunnlag

- Innledningsvis i ny rammeplan slås det fast at barnehagen har et tosidig oppdrag; ivareta en god barndom og samtidig være en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet

Barn og barndom

- Barndommen har egenverdi
- Barnet som individ i fellesskapet
- Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha ***barnets beste*** som grunnleggende hensyn. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet.

Barnehagens fagområder

- Gjennomgått og oppdatert

Nye betegnelser:

- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Natur, miljø og teknologi

- "Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene oppleves som en meningsfull og MORSOM del av barnets hverdag."

Ansvar og roller

- Eier
- Styrer
- Pedagogisk leder
- Skal sørge for at barnehagens

  pedagogiske virksomhet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen

  - sees i sammenheng med "personalet *skal* ….." forutsetter kompetente styrere og pedagogisk ledere som utøver god ledelse og sørger for at hele personalet har en felles forståelse for intensjon barnehagens mandat, både verdigrunnlaget og arbeidsmåter

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

- barnehagens forpliktelse til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere det pedagogiske arbeidet i tråd med rammeplanen og loven
- krav til barnehagens årsplanarbeid
- det kollegiale vurderingsfellesskapet, barnehagens utviklingsarbeid
- Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende

Statlige, myke virkemidler

- Lederutdanningen for styrere - et viktig signal om viktigheten av god ledelse på styrernivå
- Videreutdanning for barnehagelærere (språk, realfag
- nytt: *læringsmiljø og pedagogisk ledelse,* tilbudet skal bidra til å styrke og avklare pedagogiske lederes rolle og samfunnsmandat.
- Ulike kompetansetiltak for alle ansatte i barnetema barns hagen; Fagskoletilbud i oppvekstfag med særskilte behov med, arbeidsbasert plassert ABLU, Fagbrev barne- og ungdomsarbeidet

Kvalitetssystemet for barnehagen KIB -

- Systemet skal bidra til at barnehage, eier og myndighet har informasjon om tilstanden i barnehagen
- Systemet har utviklet gode verktøy for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i barnehagene
- En rekke elementer; tilgjengelig statistikk, tilstandsrapport, ståstedsanalysen, formidling av forskning (Vetuva), barnehagefakta.no, og nasjonal foreldreundersøkelse som gjennomføres nå